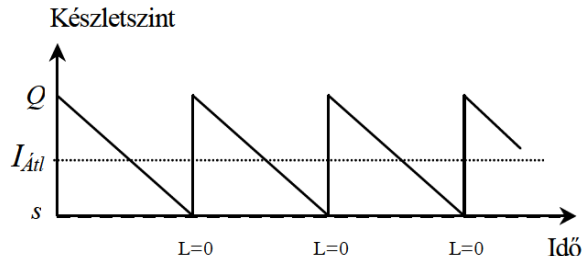
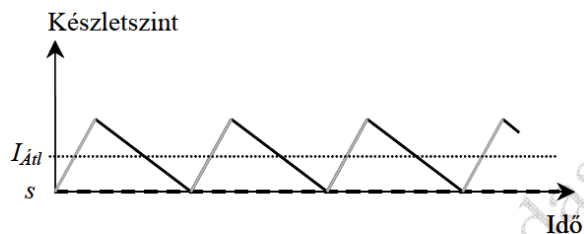

Előre kiadott kérdések a 4. zárthelyi dolgozathoz
Termelémenedzsment és –gazdaságtan alapok
Rövid kifejtős kérdések

Ábrázolja az egyszerű EOQ modellt a mennyiség és az idő függvényében!

Ábrázolja az EOQ alakulását beszállítási (termelési) rátával (a mennyiség és az idő függvényében)!

Hogyan épül fel a pénzügyi számviteli rendszer?

Alapbizonylatok, analitikus nyilvántartások, főkönyv, beszámoló. A beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő mellékletek, üzleti jelentés.

Definiálja a költséget!

A fő tevékenységhez felhasznált erőforrások (a ráfordítások) pénzben kifejezett értéke.

Definiálja a ráfordítást!

A termelési folyamatban felhasznált eszközök természetes mértékegységben kifejezett mennyisége.

Definiálja az árbevételt!

A fő tevékenységből származó termékek/szolgáltatások pénzben kifejezett ellenértéke.

Hogyan csoportosítjuk a költségeket a hagyományos önköltség-számolásnál?

Közvetlenül felosztható, a felmerülés pillanatában az ún. költségviselőre (termékre) terhelhető költségek a közvetlen költségek. Közvetlenül nem felosztható, a felmerülés pillanatában csak költség helyhez rendelhető, általános (rezi) költségek pedig a közvetett költségek.

Hogyan függ össze a termék életgörbe, a különböző gyártási módokkal?

Amennyiben a gyártási mód nem illeszkedik a terméknek az életgörbéjén betöltött helyéhez, akkor a gyártás nem költséghatékony. Vagy sok felesleges kapacitás marad kihasználatlanul, vagy túlterhelem a rendszert, de mindkettő drágábbá teszi a termelést a versenytársakhoz képest.

Hogyan változik a készlet tartási költség a megrendelt mennyiség függvényében?

$\frac{Q}{2} \cdot v \cdot r$. A mennyiséggel egyenesen arányos, minél többet rendelünk, annál nagyobb mennyiség kerül a raktárba, és annál nagyobb lesz a készlet tartási költség.

Hogyan változik a rendelési költség a megrendelt mennyiség függvényében?

$A = \frac{D}{Q}$. A mennyiséggel fordítottan arányos, minél többet rendelünk, annál kevesebb esik egy darabra.

Melyek a fő különbségek a pénzügyi és a vezetői számviteli rendszer között?

A vezetői számviteli rendszer fő feladata a menedzsment döntéseinek támogatása. Más területekkel (pl. termelés) szorosabb kapcsolat, nem csak pénzügyi mutatókat használ. Elsősorban a jövőre

koncentrál, kisebb hangsúly a precizitáson, nem a törvény által előírt normákon alapul, használata nem kötelező.

Melyek a hagyományos önköltségszámítás főbb problémái?

Bármilyen tervítési alap használata esetén is többé-kevésbé torzít. A fajlagos nyereség valójában nem ad információt a termékek gazdaságosságáról. Nem határozható meg a tervvel szemben bekövetkezett, vagy a jövőre tervezett termelésösszetétel- és volumenváltozások nyereség-konzekvenciája.

Melyek a termelési rendszer főbb leíró mutatói? Milyen kapcsolat áll fenn köztük?

Termelt mennyiséget kifejező mutatók, Készletek alakulását kifejező mutatók, A termelési folyamat közvetlen működtetésének költségei. Kapcsolatuk bonyolult, pontos egymásra hatásuk csak az egyes termelőrendszerek törvényszerűségeinek feltárásával határozható meg. Egy mutató önkényes kiemelése és javítása sokszor a többi mutató romlását eredményezheti.

Melyek a termelési rendszer (termelési mutatók) által szolgált legfontosabb pénzügyi mutatók és azok milyen kapcsolatban vannak a termelési mércékkel?

Profit, megtérülési ráta, cash-flow - ezek egymással és a termelési mutatókkal is kölcsönhatásban állnak.

Mi a független igényű készletezési rendszer jellegzetessége?

Független igényű készletezési rendszerről beszélünk, ha a raktározott termék iránti igény nem függ egy másik termék iránti igénytől.

Mi a függő igényű készletezési rendszer jellegzetessége?

Függő igényű készletezési rendszerről beszélünk, amikor a raktározott termék igénye egy másik termék igényétől függ.

Mi a készletekkel kapcsolatos működési döntések tartalma?

A termelésmenedzsment feladata, hogy az eldöntött stratégiát a lehető leghatékonyabban valósítsa meg. Az erre vonatkozó működési döntések arra adnak választ, hogy a stratégia által meghatározott szolgáltatásszintet hogyan érheti el a vállalat a leggazdaságosabban, vagyis, hogy miből, mikor, mennyit és hogyan rendeljen.

Mi a készletekkel kapcsolatos stratégiai döntések tartalma?

A stratégiai döntések azt határozzák meg, hogy egy készletezési rendszernek milyen szinten kell kielégítenie a vevői igényeket. E kérdés megválaszolása a stratégiai menedzsment területére tartozik.

Mi a költségredukció?

Feltételezésünk szerint a degresszív költségek sajátos viselkedésének oka, hogy ezen költségek egy része állandó, másik része pedig a termelt mennyiséggel változó költség. Ezért a degresszív költségeket szétbontjuk fix és változó (lineáris viselkedést feltételezve, proporcionális) részre. Ezt az eljárást nevezzük költségredukciónak.

Mi a költségváltozási tényező?

A költségváltozási tényező (d) valamely költség esetében a proporcionalitás mértékét fejezi ki, azaz 1%-os volumenváltozás hány % költségváltozást okoz a vizsgált költségben.

Mi a termelő-készletező rendszer jellegzetessége?

Termelő-készletező rendszerről beszélünk, ha a megrendelt mennyiséget egy termelési folyamat szolgáltatja és a termelés ütemében tölti fel a raktárt.

Mi a tisztán készletező rendszer jellegzetessége?

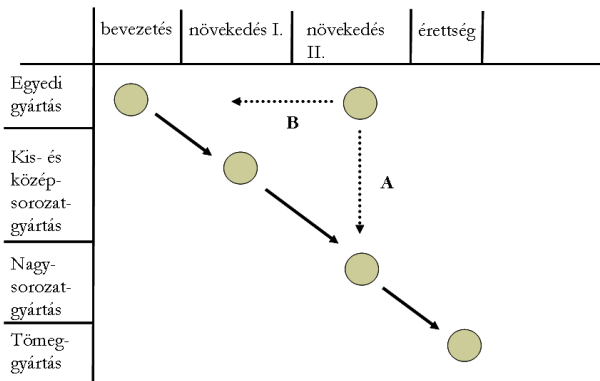
Tisztán készletező rendszerről beszélünk akkor, ha a megrendelt mennyiség egyszerre érkezik meg a raktárba a külső szállítótól.

Mi az amortizációs költség (értékcsökkenési leírás)?

Egy termelési eszköz eredeti beszerzési összegének azon hányada, amelyet a vállalat minden egyes számviteli időszakban elszámol, azon időtartam alatt, amelyben az eszközt előreláthatólag használni fogják.

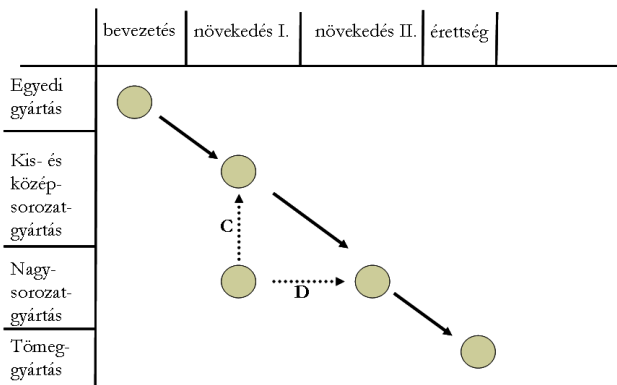
Mi történhetett az A-val és B-vel jelölt nyíl esetében a termékkel ill. a vállalattal?

A terméket eddig kis sorozatban gyártó vállalat átalakul, és kiépít egy nagysorozat-, esetleg tömeggyártásra alkalmas üzemet. Ebben az esetben a termék és a vállalat viszonya az A jelű nyíl szerint változik meg. A terméket kifejlesztő és a piacra bevezető vállalat eladhatja a gyártás jogát egy tömeggyártásra szakosodott vállalatnak, és energiáját új termék fejlesztésére és piaci bevezetésére koncentrálja. Ebben az esetben a vállalat helyzete a B nyíl szerint, a termék helyzete pedig az A nyíl szerint alakul a termék-folyamat mátrixban.

Mi történhetett az C-vel és D-vel jelölt nyíl esetében a termékkel ill. a vállalattal?

A terméket eddig nagy sorozatban – esetleg tömegszerűen – gyártó vállalat átalakul, leépíti kapacitásait, és berendezkedik kis- és középsorozat-gyártásra. Ebben az esetben a termék a C jelű nyíl mentén kerül vissza a termék-folyamat mátrix átlójába. A terméket eddig tömegszerűen gyártó vállalat eladhatja a gyártás jogát egy kis- és középsorozatgyártásra szakosodott vállalatnak, és energiáját új termék tömegszerű gyártására koncentrálja. Ebben az esetben a vállalat helyzete a D nyíl szerint, a termék helyzete pedig a C nyíl szerint alakul a termék-folyamat mátrixban.

Miért fontos egy termék tömegszerűsége?

Nem mindegy, hogy mekkora sorozatot kell gyártani, mert alapvetően meghatározza a technológiát (ugyanakkor a mennyiség relatív), valamint a szükséges termelésmenedzsment feladatokat.

Miért nem szerepel az optimális megoldásban a termék beszerzésére fordított összeg?

Mert a D-v szorzat független az éppen rendelt Q mennyiségtől, emiatt az optimum meghatározásában nincs szerepe.

Mikor alkalmazható az egyenértékes osztókalkuláció, s hogyan határozzuk meg ekkor az önköltséget?

Az alkalmazás feltételei: nagyon hasonló technológia, több hasonló termék. A számítás lényege, hogy a többféle termék mennyiségét összeadhatóvá teszi, s ezáltal visszavezeti az egységköltség meghatározását az egyszerű osztókalkulációra.

Mikor alkalmazható az egyszerű osztókalkuláció, s hogyan határozzuk meg ekkor az önköltséget?

A termék-költség-számításnak ez az egyszerű módja, csak akkor alkalmazható, ha a vállalat egyféle terméket gyárt. Önköltség meghatározása: a vállalat adott időszakra eső költségeit elosztjuk a termékmennyiséggel.

Mikor beszélünk egyedi gyártásról?

- A termék időnként bukkan fel a termelési rendszerben.
- Átfutási idő / inputperiódus < 1.

Mikor beszélünk kis-középsorozat gyártásról?

- A termék folyamatosan jelen van a termelési rendszerben.
- Átfutási idő / inputperiódus > 1.

Mikor beszélünk nagysorozat gyártásról?

- A termék folyamatosan jelen van a termelési rendszerben.
- Átfutási idő / inputperiódus > 1
- Leghosszabb műveleti idő / inputperiódus > 1,

– de a műveleti idők többségénél műveleti idő /inputperiódus < 1.

Azaz van jól meghatározható szűk keresztmetszet.

Milyen eltéréseket értelmezünk a fix költségek elemzésekor?

ráfordítási eltérés, tervezett mennyiségi eltérés, mennyiségi eltérés, intenzitási eltérés.

Milyen eltéréseket értelmezünk a közvetlen anyag- ill. a közvetlen bérköltség elemzésekor?

ráfordítási eltérés, mennyiségi eltérés, intenzitási eltérés.

Milyen eltéréseket értelmezünk az árbevétel elemzésekor?

áreltérés, mennyiségi eltérés.

Milyen költségeket tekintünk degresszív költségnek?

A termelt mennyiség változásának arányánál kisebb arányban változik a költség, azaz egységnyi termelésnövekedés (vagy -növekedés) csak pl. 0,75 egységnyi költségváltozást okoz. Ilyen költségek lehetnek például az üzemi általános költségek egy része, pl. karbantartás, szállítás, tárolási költségek.

Milyen költségeket tekintünk fix (kvázi fix) költségnek?

Adott határon belül (kapacitáshatárig) állandó, nem függ a vállalat működésétől. Jellemzően ilyen költségek a vállalat kiépítettségével (a tárgyi, szellemi) kapcsolatos költségek. Pl. az épületek, gépek, szállítási eszközök, stb. amortizációs költségei, a vállalat irányításának, vezetésének (bér-) költségei, stb.)

Milyen költségeket tekintünk progresszív költségnek?

A termelt mennyiség változásának arányánál nagyobb arányban változik a költség, azaz egységnyi termelésnövekedés (vagy -növekedés) pl. 1,35 egységnyi költségváltozást okoz. Többnyire valamilyen zavar, túlfeszített működés következménye.

Milyen költségeket tekintünk proporcionális költségnek?

Arányosan követik a termelt mennyiség változását. Jellemzően ilyen költségek a termeléssel, a termékekkel közvetlen kapcsolatban levő költségek, pl. közvetlen anyag-, bér- és egyéb költségek.

Milyen költségelemekből épül fel egy készletezési politika összes költsége?

Beszerezési, rendelési, készlettartási és hiányköltség.

Milyen mutatók segítségével jellemezhetjük a termékek gazdaságosságát?

fajlagos fedezet, termékre jutó fedezettömeg, fedezeti részarány (bonitás).

Milyen változók értékét kell optimalizálni a folyamatos készletvizsgálat során?

Optimális rendelési tétel nagyság (Q), rendelési készlet szint (s).

Milyen változók értékét kell optimalizálni a periodikus készletvizsgálat során?

Optimális rendelési időköz (R), maximális feltöltési készlet szint (S).

Mire használjuk az R-tényezőt?

Ha a redukált proporcionális költségek fedezethez való hozzájárulásának mértéke vállalati szinten nem elhanyagolható, akkor érdemes ezen költségeket termékszinten is figyelembe venni. Ennek legegyszerűbb módja ezeknek a költségeknek K_{pe} arányában történő elosztása. Ennek eszköze az R tényező, melyet vállalati, üzemi szinten határozunk meg, s a redukált proporcionális és az eredetileg is proporcionális költségek arányát adja meg.

Mire jó az ÁKFN struktúra?

Minden vállalat egy adott ÁKFN (Árbevétel – Költség – Fedezet – Nyereség) struktúrával jellemezhető, ami egyben meghatározza reagáló képességét/késztségét is az ÁKFN komponensek változtatása vagy változása esetén. Az ÁKFN struktúra, mint mérce, segítséget nyújt a termékbonitás vizsgálatához is.

Mit nevezünk egy gyártás tömegszerűségének?

A gyártott mennyiségnek az igénybevett kapacitáshoz viszonyított relatív nagyságát nevezzük a gyártás tömegszerűségének.

Mutassa be a sorozatgyártást a gyártás technológiai előkészítése, a gyártási műveletek, az üzemelrendezés, a munkaerő valamint a menedzsment tekintetében!

A műveletek nagy részére részletes tervrajz és technológiai utasítás áll rendelkezésre, a műveletek nagy része állandó bizonyos periódusokban, a gépek a termék gyártási műveletei alapján vannak csoportosítva, kisszámú kvalifikált munkás egyes műveletekre betanítva, a menedzsment tagjai termékspecialisták, akik a gyártási folyamatot csak kevéssé ismerik

Mutassa be a sorozatgyártást a termékféleségek száma, a felhasznált anyagok, a gépek és eszközök, valamint a gyártási költségek tekintetében!

Korlátozott számú terméktípus sorozatai meghatározott időszakonként gyártva, standard és speciális anyagok keveréke, általános célú gépek részben speciális szerszámokkal, magasabb fix és alacsonyabb változó költség.

Mutassa be a tömeggyártást a gyártás technológiai előkészítése, a gyártási műveletek, az üzemelrendezés, a munkaerő valamint a menedzsment tekintetében!

Részletes tervek és technológiai utasítások valamennyi műveletre, a műveletek és a termékek gyakorlatilag állandóak, gyártósorok, szerelőszalagok, munkások a gépkezelésre és nem a művelet elvégzésére vannak betanítva, menedzsment tagjai speciális tudással rendelkeznek (nem a termék vagy a technológia területén).

Mutassa be a tömeggyártást a termékféleségek száma, a felhasznált anyagok, a gépek és eszközök, valamint a gyártási költségek tekintetében!

Néhány termék nagy sorozatban folyamatosan gyártva, számos speciális anyag és alkatrész kizárólagos gyártóktól, speciális berendezés, magas fokú automatizáltság, nagyon magas fix költség, alacsony változó költség.

Mutassa be az egyedi gyártást a gyártás technológiai előkészítése, a gyártási műveletek, az üzemelrendezés, a munkaerő valamint a menedzsment tekintetében!

Nagyvonalú tervrajzok, általános technológiai utasítások, termékek és műveletek állandó változása, a gépek funkciók alapján csoportosítottak, magasan kvalifikált munkatársak univerzális tudással, a menedzsment tagjai folyamatspecialisták.

Mutassa be az egyedi gyártást a termékféleségek száma, a felhasznált anyagok, a gépek és eszközök, valamint a gyártási költségek tekintetében!

Ritkán vagy csak egyszer gyártott, sokféle termék, standard anyagok és alkatrészek, általános célú gépek szabványos szerszámokkal, viszonylag alacsony fix költség és magas változó költség.

Röviden foglalja össze a pénzügyi számviteli rendszer lényegét!

A pénzügyi számviteli rendszer lényegében egy információs rendszer. Egységes, intézményesített formában tájékoztatja a piaci szereplőket a vállalat vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint jövedelemtermelő képességéről.

Sorolja fel a beszerzési költség elemeit!

A szükséges anyag, alkatrész, részegység, termék előállításának ill. beszerzésének költsége.

Sorolja fel a hiány költség elemeit!

Késve szállítás többletköltsége, elvesztett vevő elmaradó hozama.

Sorolja fel a készlettartási költség elemeit!

A készletekben fekvő tőke elmaradt haszna, a készlettartás mennyiségtől függő költségei, technikai és fizikai avulás költségei, mennyiségi veszteségből adódó költségek, biztosítások, vámok.

Sorolja fel a költség- és nyereségfedezeti számolás költségfajtaí!

Állandó (fix) költségek, változó költségek: proporcionális, progresszív és degresszív költségek

Sorolja fel a költségnemek szerinti csoportosítás költségfajtaí!

Anyagi jellegű ráfordítások, Személyi jellegű ráfordítások, Értékcsökkenési leírás (amortizáció).

Sorolja fel a rendelési költség elemeit!

Adminisztratív költségek, a tétel szállításával, érkezésével, átvételével kapcsolatos költségek, gépek átállításának költségei, átállás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama, anyagveszteség.

Sorolja fel a termék életgörbe szakaszait és az optimális tömegszerűséget!

- Bevezetés
- Egyedi gyártás, növekedés
- Ks-közép-nagysorozat gyártás, érettség
- Tömeggyártás, hanyatlás
- Leépítés